

Oppfølging av fredet kulturmiljø i Henningsvær

Delårsrapport høst 2024

Vågan kommune og Nordland fylkeskommune

Ved Tora Nitter og Tom Davies

Innhold

- s. 3-4 Folkemøte 16. Oktober 2024
- s. 5-6 Forsikring av bygninger innenfor fredet kulturmiljø
- s. 7 Befaringer
- s. 8 Søknad om midler til brannsikring under post 73.
- s. 8 Søknad om midler til kulturminner i privat eie under post 71.
- s. 8 Faglige samlinger (kik og høstmøte)
- s. 8 Formidlingsprosjekt
- s. 9-11 Utkast til veiledere

Folkemøte 16. oktober 2024

På andre folkemøte var det omtrent likt oppmøte som under folkemøtet i mai, men mange nye ansikt, som vi vurderer som veldig positivt. Møtet ble holdt i gymsalen på Henningsvær skole.

Til stede fra Vågan kommune var Tora Nitter, og leder på forebyggende avdeling, Kai Børge Årre.

Til stede fra fylkeskommunen var rådgiver Tom Davies.

Agendaen for møtet var å opplyse om de ulike mulighetene for tilskudd til kulturminner, både i og utenfor fredet kulturmiljø, snakke om brannsikring i Henningsvær. Det ble også åpnet for spørsmål fra innbyggere, for å gi en anledning til å diskutere problemstillinger og muligheter som følger av kulturmiljøfredningen.

Under møtet ble det avdekket behov for tilskudd til brannsikring, samt ytret en usikkerhet knyttet til krav som kommer av eventuelt el-tilsyn. Det ble også løftet fram at det for flere er problematisk å få fullforsikret eiendommene sine, som følger av fredningen. Viser til oppsummering fra møtet på neste side.

Søke om tilskudd?

Workshop og møte med Nordland fylkeskommune og Vågan Kommune om kulturmiljøfredning i Henningsvær

Tid: 16. Oktober 2024 1700-1900

Sted: Gymsalen, Henningsvær skole

Velkommen til andre workshop og møte om Henningsvær kulturmiljøfredning. I dette møtet vil vi fokusere på søknad om tilskudd. Eier du et bygg eller anlegg innenfor fredet kulturmiljø har du anledning til å søke om tilskudd til istandsetting og vedlikehold. Det vil også orienteres generelt om arbeidet knyttet til oppfølging av kulturmiljøfredningen, samt om brannforebygging i Henningsvær.

Arrangement organiseres av Nordland fylkeskommune og Vågan kommune, og som i forrige møte, vil det åpnes for spørsmål relatert til forvaltning av Henningsvær kulturmiljø.

Velkommen.

Tom Davies tomdav@nfk.no

Tora Nitter tora.nitter@vagan.kommune.no

Oppsummering etter møte #2 om Henningsvær kulturmiljøfredning

16. oktober 2024

Agendaen for møtet denne gangen var å formidle hvordan man kan søke om midler til istandsetting av bygninger og anlegg innenfor fredet kulturmiljø - i tillegg til tilskudd for eiere av verneverdige bygninger utenfor fredet kulturmiljø. Møtet ble innledet med et innlegg om brannsikring i Henningsvær, av Kai Børge Årre. Kommunens økonomiske stiling bidrar til at brannsikring ikke prioriteres. Forebyggende avdeling vil, i samarbeid med byggesaksavdelingen og fylkeskommunen, se på muligheter for tilskudd til arbeid med brannsikring i Henningsvær, samt gjøre en vurdering av hvilke tiltak som er relevante og hensiktsmessige å gjennomføre.

Videre ble ordningen for tilskudd under post 71 - Tilskudd til freda kulturminner i privat eie, presentert. Tilskudd under post 71 skal dekke merkostnader, helt eller delvis, som følge av krav til antikvarisk utførelse ved sikring, istandsetting, vedlikehold og skjøtsel. For hjelp og veiledning til hvordan man søker om midler kan man ta kontakt med både kommunen og fylkeskommunen. Det ble delt ut utkast til veiledere for byggesaksbehandling og tilskuddssøknad innenfor fredet kulturmiljø. Til slutt i møtet ble det åpnet for spørsmål og diskusjon rundt alle relevante tema innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær.

Diskusjon under møtet

Det ble stilt spørsmål om hvorvidt bygninger innenfor fredet kulturmiljø får forsinket saksbehandlingsprosess, fordi det nettopp er fredet. Det ble videre ytret behov for forståelse for hvilke økonomiske konsekvenser forsinkelser i saksbehandling har for private aktører.

Kulturminneforvaltningen i både kommunen og fylkeskommunen streber etter så god, forutsigbar og effektiv saksbehandling som mulig. Tiden det tar fra en søknad sendes inn til vedtak foreligger avhenger av flere faktorer. De viktigste faktorene er god dialog, og en godt begrunnet og dokumentert søknad. Oppfordringen fra forvaltningen er å være tidlig ute med å søke, planlegge godt, og engasjere fagfolk med gode referanser.

Flere forteller at det er vanskelig å få, eller å forhandle om, forsikring av bygninger innenfor fredet kulturmiljø. Fylkeskommunen vil undersøke saken nærmere, og rådføre seg med Riksantikvaren om problemet. Riksantikvaren har i brev til finansnæringen garantert dekning av antikvariske merutgifter ved delskade, og det er ikke grunnlag for å hevde at byggverk er mer utsatt for eksempelvis brann enn andre byggverk fra samme tid som ikke er fredet. Det ble også ytret bekymring for at krav og pålegg som følger av tiltak for økt brannsikring vil belemre innbyggere økonomisk. Det er viktig for kommunen at gjennomføringen av tiltak bygger på samarbeid mellom forvaltning og innbyggere, og at det ikke medfører urimelige heftelser for innbyggere. Det ble også gitt innspill om mulighetene for å stå sammen om å kreve unntak fra kommunal skatt, herunder eiendomsskatten, som en kompensasjon for påføring av utgifter som følger av fredningen.

Muligheter for tilskudd for eiere av ulike typer kulturminner:

- **Riksantikvarens ulike tilskuddsordninger** (blant annet):
 - Fredete kulturminner i privat eie.
 - Tekniske og Industrielle kulturminner
 - Brannsikring av tett trehusbebyggelse
 - Verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet
 - Kulturminnearbeid i kommunene - Søknadsfrist 1. november hvert år.
- **Kulturminnefondet** ble opprettet av Stortinget i 2002 og er underlagt Klima- og miljødepartementet, og er en tilskuddsordning for private eiere av ulike typer kulturminner. Se kulturminnefondet.no for mer informasjon.
- **Stiftelsen UNI** er en stiftelse med formål om å sikre kulturarven. De gir støtte til tiltak som verner mennesker og fortidsminner, og gir tilskudd til private eiere av fredete byggverk. "Ta et tak" er en aksjon i regi av stiftelsen UNI som retter seg mot våningshus, driftsbygninger, stabbur, naust med mer. Ingen søknadsfrist.
- **"Rydd et kulturminne"** tilbyr skoler, barnehager og idrettslag stipend på kr 4.000,- for å rydde og gjøre det tilgjengelig omkring et kulturminne i sitt nærmiljø. Ingen søknadsfrist.

Har du spørsmål eller innspill er det bare å ta kontakt.

Tora Nitter har kontor på Rådhuset i Svolvær og kan kontaktes på

tlf.: 75420437 og epost: tora.nitter@vagan.kommune.no

Tom Davies har kontor i Bodø, og kan kontaktes på

tlf.: 75650477 og epost: tomdav@nfk.no

Forsikring av bygninger innenfor fredet kulturmiljø

På bakgrunn av diskusjonen under folkemøtet 16. oktober ble det forsøkt å nøste opp i spørsmålene og problemstillingene knyttet til forsikring av bygninger innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær. Vi tar forbehold om feil i teksten, og presiserer at det er kulturmiljøforvaltningen i Vågan kommune og Nordland fylkeskommunes sine betraktninger i saken om forsikring av hus innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær.

Bakgrunn og problemstilling

Flere opplever økte kostnader i forbindelse med tegning av fullverdigsforsikring av sine hus innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær. En får ofte kun tilbud om en førsterisikoforsikring, og prisen blir høyere som følge av fredningen. En fullverdigsforsikring skal dekke kostnadene ved utbedring eller gjenoppbygging av tilsvarende hus. Førsterisikoforsikring er en forsikringsform som innebærer at du selv velger forsikringssummen på det du forsikrer. Det betyr at rammen for erstatningen er definert i summen som står i forsikringsavtalen.

Forsikringsselskapenes beregning av forsikringspremie og vurdering av forsikringsobjektet baseres ofte på antagelser om at en eiendom som ligger innenfor fredet kulturmiljø vil medføre merkostnader ved utbedring eller gjenoppbygging, selv om dette ikke alltid er tilfellet. Riksantikvaren sin praksis for dekning av antikvariske merkostnader ved utbedring av forsikringskader er at slike merkostnader dekkes i spesielle tilfeller og etter en konkret vurdering. Dette betyr at eier må forutsette at myndighetene ikke dekker antikvariske merkostnader.

Den 25. mars 2025 leverte kulturmiljølovutvalget sin utredning om ny kulturmiljølov til departementet. Utredningen innebærer blant annet et forslag om forbud mot at forsikringsselskaper kan ta høyere forsikringspremie for fredete eiendommer, kun fordi de er fredet. Det er en vesentlig forskjell på en enkelt fredet bygning og en bygning som er del av et fredet kulturmiljø, som er tilfellet i Henningsvær. En av forskjellene er at kulturmiljøfredningen i Henningsvær kun freder bygningers eksteriør.

Ved tegning av forsikring av hus innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær oppfordrer vi eiere til å henvise forsikringsselskap til forskriften, forvaltningsplan for kulturmiljøfredning i Henningsvær, denne uttalelsen, samt kulturmiljøutvalgets utredning om ny kulturmiljølov. I de fleste tilfeller vil det ikke stilles spesielle krav fra kulturminnemyndigheten som medfører antikvariske merkostnader, i forbindelse med utbedring etter skade innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær. Ved skade vil det altså ikke stilles krav som går utover kostnader knyttet til utbedringer eller gjenoppbygging av tilsvarende.

Det er ingen grunn til at det uten videre skal koste mer å forsikre bygninger innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær. Hvis en derimot ønsker å garantere dekning av spesielle og/eller kostbare bygningsdeler ved skade, vil det være nødvendig å tegne en førsterisikoforsikring.

Vi vil også presisere at det er viktig med inngående forståelse av objektet man forsikrer for å kunne fastsette riktige vilkår og forsikringssum. Vi anbefaler derfor at forsikringstaker rådfører seg med kvalifiserte fagfolk i forbindelse med vurdering av kostnader knyttet til reparasjon eller gjenoppbygging av historiske bygninger. Ved mer komplekse tiltak bør Vågan kommune eller Kulturminner i Nordland kontaktes for rådgivning.

Nyttige lenker:

[Forsikring av fredet bygning – Foreningen Fredet](#)

[Forsikring av fredet bygning - Riksantikvaren](#)

[Er det enkelt eller vanskelig å forsikre fredede og vernede hus? — Fortidsminneforeningen](#)

[Kulturminner krever bedre forsikr](#)

Risikohåndtering og generelle tips

Dekning

Forsikringsdekningen bør i det minste være tilstrekkelig til å tilfredsstillere alle forutsigbare konsekvenser og dekke kostnadene som følger av eventuell skade. Det er viktig at forsikringskontrakter på en tilfredsstillende måte definerer,

- Eiendom eller personer som forsikringen gjelder,
- grensen for den sikrede erstatningssummen,
- vilkår og unntak knyttet til forsikringsdekningen,
- de sikrede risikoene som dekkes av polisen.

Grensen for den sikrede erstatningssummen

Det er viktig at forsikringen dekker de fulle kostnadene for alle bygningsarbeider og relaterte tillatte utgifter på det tidspunktet gjenopprettingen faktisk skjer, ikke bare på det tidspunktet forsikringen eller skaden inntraff.

Når man vurderer hvem som skal forsikres i henhold til kontraktsvilkårene, er det nødvendig å vurdere hvilke personer som kan bli saksøkt i tilfelle en katastrofe, samt å identifisere dem som kan ha krav på eventuelle utbetalinger i henhold til en forsikringspolise. Det kan også være behov for å forsikre seg mot tap av inntekt gjennom avbrudd i virksomheten, leieinntekter eller gjesteinntekter dersom lokalene må forlates eller stenges for besøkende.

Uansett bygningens alder bør alle rimelige tiltak iverksettes for å redusere for å redusere sjansene for brann, og spredningen hvis den oppstår, samt risikoen for tyveri eller skade. Etter å ha bestemt dekningsgrunnlaget for den foreslåtte forsikringen, må de spesifikke risikoene som skal som skal dekkes av forsikringen, fastsettes. Eksempelvis - brann, lynnedslag, eksplosjon og fly, storm og oversvømmelse, rørbrudd og vannlekkasje, ondsinnet og utilsiktet skade, tyveri – f.eks. når stillas er montert under pågående arbeid, setninger og strukturelle problemer, Byggekontrakter og arbeid, osv. Det finnes spesialiserte takstmenn, konserveringsarkitekter og kulturminnerådgiver med kompetanse i vurdering av gjenoppføringskostnader for reparasjon av historiske bygninger. Forsikringsselskapet har mulighet å hente inn den type kompetanse.

Regelmessig vedlikehold

Regelmessig vedlikehold er viktig for å minimere risiko, unngå tap og økte forsikringskostnader. Mange alvorlige hendelser kommer fra opphopning av små feil. Vedlikehold som erstatter materiale på en like-for-like basis krever ikke dispensasjon.

Tilstrekkelig kompetanse- bruk av entreprenører/håndverker med antikvarisk kompetanse og tilstrekkelig forsikringsdekning for arbeidet de utfører, vil begrense risikoen for unødvendige skader som følge av uhensiktsmessige eller dårlig gjennomtenkte arbeider som kan få utilsiktede konsekvenser. Det største fare for skade er når bygninger er under arbeid som gjør det enda viktigere å benytte god kompetanse og ansvarlige entreprenører.

Holde forsikringsselskapet informert

Når forsikringsavtalen er inngått forsikringsavtalen er inngått, er det viktig at megleren og/eller forsikringsselskapet blir varslet om enhver hendelse eller endring som kan påvirke forsikringsvilkårene. Forsikringsselskapet må også informeres dersom eiendommen skal stå tom i lengre perioder, da intervaller, ettersom langvarig fravær kan ugyldiggjøre en standard forsikringsavtale, og forsikringen må endres tilsvarende. Det kan også være ekstra sikkerhetskrav og krav om å opprettholde oppvarmingen på et visst nivå for å redusere risikoen for rørbrudd i kaldt vær.

Befaringer

Flere befaringer har blitt gjennomført høsten 2024, både i forbindelse med bygningsmessige tiltak, og i forbindelse med tilskuddssøknader. Vi viser til et utvalg av befaringene under.

Ved befaring har kulturminnemyndigheten hatt særlig søkelys på hvilke deler av ønsket tiltak som kan kvalifisere til tilskudd under post 71, og anbefalt eiere å søke om tilskudd i de tilfeller det er relevant. Det er også gjennomført flere befaringer i forbindelse med pågående og fremtidige byggesaker.

Enøk, Dreyers gate 69

Utbedring av garasje, Hellandsgata 47

Festiviteten

Hellandsgata 17

Loftetasjen Velferden

Ny fasade Salteriet

Søknad om tilskudd fra Riksantikvaren under post 71 og post 73

Post 71

Søknader om tilskudd under post 71 - flere prosjekter har søkt og får minst 50% av det de har søkt om.

- Sikring og fundamentering av kai på «Engelskmannsbrygga,
- Tilbakeføring av fasade Gammelveien 11,
- Tilbakeføring av fasade Dreyers Gate 53,
- Rehabilitering av kai - Haugebrygga, Henningsvær og
- Kulturfredet Garasje Hellandsgate 47.

Det er ønskelig at flere sender inn søknad om tilskudd, og det vil være noe vi vil fortsette å oppfordre tiltakshavere i Henningsvær til å gjøre.

Post 73

Det ble søkt om midler til ny brannsikringsplan for Henningsvær, samt ny brannstasjon.

Man har fått tildelt hele søknadssummen for ny brannsikringsplan.

Ny brannstasjon Henningsvær fikk ikke tildelt midler. Før en kan tildele midler til ny brannstasjon må brannsikringsplanen revideres.

Faglige samlinger

KIK 8.-9. oktober

Tema: Hvordan ivareta kulturminner i byggesak? Gode redskaper for saksbehandlingen, TEK17 og endringer i pbl. § 31-4, midler til istandsetting og restaurering, mulige midler fra Kulturminnefondet.

Høstmøte Riksantikvaren 24 september

Tema: Hvordan internasjonale forhold påvirker kulturminneforvaltningen, strategier for bevaring av kulturminner håndtering av verdensarvsteder, Lansering av riksantikvarens håndverksstrategi, ROS analyser i kulturmiljø, bruk av kunstig intelligens i bevaring av kulturminner.

Formidlingsprosjekt i Henningsvær

Vi ser på muligheten for å starte et pilotprosjekt om formidling av kulturmiljøet i Henningsvær. Vi håper prosjektet kan være et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, fylkeskommunen, Museum nord, og lokale aktører i Henningsvær. Kan formidling av historien gi økt interesse og kjærlighet for kulturmiljøet, og bidra til bevaring og videre utvikling av det fredete kulturmiljøet i Henningsvær? Skisse til formidlingsprosjekt vil utformes og presenteres i løpet av våren.

Utkast til veiledere

I løpet av høsten 2024 lagde vi utkast til veileder for **tilkuddssøknader, byggesøknader og byggeskikk** for tiltak innenfor fredet kulturmiljø. Hensikten er å ytterligere tilgjengeliggjøre og forenkle informasjon som er nødvendig og til hjelp for innbyggere som ønsker å gjøre utbedringer og endringer innenfor fredet kulturmiljø. Veilederne er delt ut på papir under folkemøter, og ligger ute som nedlastbar pdf på kommunens hjemmeside.

Søknadsportal

Digsak er kulturminneforvaltningens søknadsportal. Søknader til Post 71 FRIP registreres i Digsak hos Riksantikvaren. Innlogging er med Bank-ID og tar søkeren gjennom flere sider hvor søknadsinformasjon her registreres. For å sende inn søknad gå til digsak.ra.no

Utbetaling av midler

Tilskudd betales som hovedregel ut etterskuddsvis for dokumenterte utgifter på anmodning fra søker. Eventuelt tilskudd til lønn eller forvaltning, drift og vedlikehold utbetales i rater.

Rapportering

Etter at tiltaket er gjennomført, skal tilskuddsmottaker levere en sluttrapport til fylkeskommunen som passer at arbeidene er utført i samsvar med vilkårene for tilskuddet. Sluttrapporten skal foreligge senest tre måneder etter tiltaket er gjennomført, og skal inneholde:

- Regnskapsoversikt over kostnader og finansiering, oppsatt i henhold til omsøkt budsjett, og hvor avvik er forklart
- Orientering om tiltaket er gjennomført i henhold til vilkår for tilskuddet
- Redegjørelse for hele prosjektet og rapport for utført arbeid
- Dokumentasjon av tiltaket fra før, under og etter arbeidet.

Tilskudd under post 71

Denne veilederen gir råd til hvordan man søker om midler til restaurering, formidling og forvaltning av eiendom innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær, under Post 71. Fredete bygg i privat eie.

Om post 71

Hovedmål for Post 71 Freda kulturminner i privat eie er å delfinansiere istandsetting og restaureringsprosjekter. Men gir også mulighet til støtte til formidling av historiskopplysninger og detaljer rundt dagens bruk og selve restaureringsprosjektet.

Utdrag fra forskriften: «Formålet med tilskuddsordningen er å bevare fredete kulturminner og kulturmiljø i privat eie og å bidra til at slike settes i stand etter antikvariske retningslinjer. Tilskuddsordningen skal sikre kulturminner og kulturmiljø sin verdi som kilde, og at forutsetninger for å gi opplevelser ivaretas, og legge til rette for bærekraftig verdiskapning og bruk.»

Hvem kan søke, og hva kan det gis tilskudd til?

Private eiere av freda kulturminner og kulturmiljøer, dvs. alle private eiere innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær, kan søke tilskudd under post 71.

Man kan søke tilskudd til konkrete istandsettings- og vedlikeholdstiltak. Det kan være bygninger, anlegg og kulturmiljø, herunder også historiske grønntanlegg og landskap.

Trenger du råd eller veiledning?

Kontakt oss

Ikke nøl med å ta kontakt dersom du har spørsmål om søknad om tilskudd. Vågan Kommune og Nordland fylkeskommune kan bidra med hjelp til historisk forskning ved behov.

Tora Nitter, Rådgiver i Vågan kommune

Telefon: +47 754 20 437
E-post: tora.nitter@vagan.kommune.no

Tom Davies, Rådgiver i Nordland fylkeskommune

Telefon: +47 756 50 477
E-post: tomdav@nfk.no

Denne veilederen er satt sammen med utgangspunkt i Riksantikvarens veiledere, samt forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie.

Veileder: søke om tilskudd innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær

Veileder: søke om tilskudd innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær

Hva må søknaden inneholde?

- Søkerens navn, adresse, organisasjonsnummer, kontonummer, e-postadresse, telefonnummer og kontaktperson (eiendomsopplysninger og kontaktdetaljer)
- Informasjon om kulturmiljøet og prosjektet det søkes tilskudd til
- Hvilke arbeider som planlegges gjennomført, hvordan de planlegges gjennomført og hvilke antikvariske hensyn som skal ivaretas
- Plan for gjennomføringen av tiltaket eller aktiviteten med virkemidler, samarbeidspartnere og fremdriftsplan
- Kostnadsoverslag og budsjett
- Om og hvor mye støtte som er mottatt fra offentlig instans de siste to årene, og eventuelle søknader til eller tilskudd fra offentlig instans innværende år
- Om søker har eller forventer å få refusjon for merverdiavgift for det omsøkte tiltaket

Det er viktig at disse opplysningene er utfyllt hver for seg i søknadsskjemaet og ikke overlapper mellom f.eks. beskrivelse av kulturminner/kulturmiljø / tilstand / og omsøkte tiltak. Dette gjør prosessen med å evaluere og sammenligne søknader mer effektiv og redusere behov å kontakte søkeren for avklaring og ytterligere detaljer.

Antikvariske hensyn som ivaretas

Det er viktig å få frem hvorfor prosjektet har antikvariske verdi, og vil bidra til Henningsvær fredet kulturmiljø i sin helhet.

Rehabilitering av vindu, Engelskmannsbrygga - har fått tildelt midler under post 71.

Søknadsfrist

Søknadsfrist er 1. november hvert år.

Hvordan tilskudd fastsettes

Fylkeskommunen avgjør om det skal gis tilskudd og fastsetter tilskuddsbeløpet, etter en skjønnsmessig vurdering av objektets kulturmiljøverdi og tiltakets påvirkning på dette, for et år av gangen. Ved fordeling av tilskudd skal private eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller der fredningssak er under behandling, prioriteres. Ellers prioriteres:

- Særlig tyngende vedlikeholds- og istandsetningsoppgaver for eier,
 - Bygninger og anlegg hvor særlig store kulturmiljøverdier står i fare for å gå tapt.
- Tilskudd skal som hovedregel ikke overstige 50 % av totalkostnaden i det enkelte prosjekt.

Enøk i gamle hus

Før man setter i gang noen energibesparende tiltak i eldre bygninger må man finne ut hvilke tekniske forutsetninger bygningen har.

Tiltakene man velger å gjøre må spille på lag med hvordan bygningen fungerer. Vi anbefaler fortidsminneforeningens tiltakspakke «Enøk i gamle hus» for informasjon om energisparende tiltak i gamle hus.

Utvidelser av eksisterende bygninger og nybygg

Tilbygg og påbygg bør være lesbare som en utvidelse av eksisterende bygg, men heller ikke tiltrekke seg oppmerksomhet ved en overdreven kontrast mellom eksisterende og nytt. Når man planlegger utvidelser må man tenke på hvordan endringen påvirker det helhetlige kulturmiljøet, herunder for eksempel; uterommene, terrenget og de visuelle sammenhengene med annen bebyggelse. Det kan unntaksvis oppføres nye bygninger innenfor kulturmiljøet. Nybygg kan oppføres som kopi av bygning som har stått på samme sted, eller som nybygg som underordner seg helheten.

Endring til nye funksjoner

Hvis man skal ta eksisterende bygning i bruk til ny funksjon er det viktig å vurdere hvilke tekniske forutsetninger som foreligger, før man velger ny funksjon.

Byggeskikk i Henningsvær

Denne veilederen skal gi noen råd og føringer i forbindelse med vedlikehold og endringer på bygninger innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær. Forvaltningsplan for Henningsvær kulturmiljø er det mest tungtveiende kunnskapsgrunnlaget som benyttes i vurderinger av endringer, og denne veilederen er laget med utgangspunkt i forvaltningsplanen.

Farger

Man ønsker å beholde en variert bruk av farger i Henningsvær. Ved vedlikehold av malte fasader skal man i utgangspunktet velge farge lik den som er i dag. Tidligere farge på bygning kan være en god rettesnor for valg av ny farge, samtidig som det er viktig å beholde en variasjon i forhold til omgivelsene. Trenger du råd om valg av farger til huset ditt kan du kontakte kommunen eller fylkeskommunen. Nettstedet Byggogbevar.no har også god informasjon om fargesetting på gamle hus.

Trenger du råd eller veiledning?

Kontakt oss

Denne veilederen er satt sammen med utgangspunkt i Forvaltningsplan for Henningsvær og Riksantikvarens veiledere.

Ikke nøl med å ta kontakt dersom du ønsker å avtale et møte eller befaring, eller har behov for kulturminnerådgivning ifbm. endringer.

Tora Nitter, Rådgiver i Vågan kommune

Telefon:+47 754 20 437
E-post: tora.nitter@vagan.kommune.no

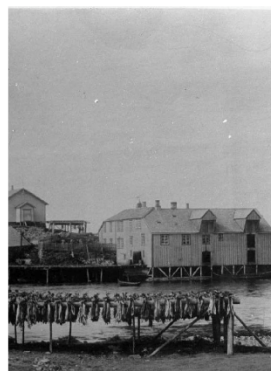
Tom Davies, Rådgiver i Nordland fylkeskommune

Telefon:+47 756 50 477
E-post: tomdav@nflk.no

På direktoratet for byggkvalitet sine sider kan man finne en liste over mange av landets byggeskikkveiledere. Se: <https://www.dibk.no/byggetekniske-omrader/byggeskikk/lokale-byggeskikkveiledere>

Veileder: byggeskikk innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær

Veileder:
byggeskikk
innenfor fredet
kulturmiljø i
Henningsvær

Materialer

Det ønskelig å beholde et mangfold av bygningstyper, byggestiler og materialer i Henningsvær. Sammenføyning av forskjellige materialer er typisk for bygninger fra flere perioder, og bygninger som har utviklet seg over tid. Flere bygninger i Henningsvær har eternitt klendning og/eller taktekking. Eternitt i sin originale form blir ikke produsert mer og platene er derfor uerstattelige. Det finnes erstatningsprodukter som skal kunne brukes ved utskifting av ødelagt eternitt.

Tak

Det er ønskelig at bygninger har taktekking lik opprinnelig. I Henningsvær har det blitt brukt skifer, bølgeblikk, platetekking, eternitt og taksten (betong, tegl). Bølgeblikk har ofte blitt malt for å unngå rust. Sorte tak med shingel, dekra og takstein i sement med glans er eksempel på taktekkinger som bør unngås.

Terreng og landskap

Det er ønskelig at bebyggelse i Henningsvær skal følge det naturgitte landskapet. Det er et viktig særtekk at bygningene er tilpasset landskapet, og ikke omvendt. Tradisjonelt er terrengtilpasning gjort gjennom å legge til elementer, for eksempel fylling eller mur i stedet for at man sprenger vekk noe.

Vinduer og dører

Det er ønskelig å bevare originale vinduer og dører. Det finnes løsninger for å øke isolasjonsverdien på eldre vindu. Dersom eldre vindu får varevindu, tetningslister og energi- eller isolerglass i varevindue, vil isolasjonsevnen øke betydelig. Ved utskifting av vindu anbefaler vi å undersøke veggene i huset for å finne opprinnelig størrelse og plassering. Når en skal sette inn vinduer der det ikke har vært vinduer tidligere, bør disse underordne seg en helhet. Noen steder kan nye vinduer utføres som kopi av et eldre vindu, mens det i andre tilfeller er mer aktuelt med vinduer som skiller seg ut som nye. Nesten alle gamle dører kan repareres.

Detaljer

Det er ønskelig med beskjeden bruk av utsmykninger på bygninger i Henningsvær. Man ønsker også at man ikke innfører elementer som historisk sett har hatt andre funksjoner. Eldre tekniske installasjoner og armaturer kan være verdifulle elementer i kulturmiljøet. Utvendig etterisolering og bytte av vinduer er eksempler på tiltak som kan føre til at bygningens proporsjoner og bygningsdetaljer endres.

Et vanlig eksempel er at vinduer blir stående dypere inne i veggene enn originalt. Takutstikk og vindski har og en tendens til å vokse ved utvendig isolering, og endrer bygningens proporsjoner.

Trond Isaksen, Riksantikvaren

Gjeldende planer, forskrifter og lovverk innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær

14. oktober 2022 ble kulturmiljøet i Henningsvær fredet av Kongen i statsråd. Gjeldende reguleringsplan gjelder side om side med forskrift om fredning. Ulikhetene mellom disse betyr blant annet at regulering av og til vil være strengere enn fredning. Fredning åpner for eksempel for tiltak som regulering kanskje ikke gjør - i praksis betyr dette at det strengeste lovverket gjelder. I tillegg til ovennevnte kan det være andre myndighetsområder som berører din sak. Ta kontakt med kommunen for samordning.

Hvor mye kommer saksbehandlingen til å koste?

Søknader om dispensasjon fra forskrift om fredning, som behandles av fylkeskommunen, er gratis. Tiltak som også er søknadspliktig etter Plan- og bygningsloven behandles av kommunen og følger vanlig avgiftsregulativ. Se Vågan kommunes nettside for oppdatert prisliste.

Søknadsprosessen

Denne veilederen forklarer hvordan man går fram for å søke om endringer innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær.

Søknadsprosessen

1. Finn ut om tiltaket er søknadspliktig.
2. Ta kontakt med kommunen og avklar samordningsbehov, og om tiltak er i strid eller i tråd med gjeldende plan og forskrift.
3. Send inn søknad om tiltak til Vågan kommune (sammen med evt. disp.)
4. Kommunen sender søknaden videre til fylkeskommunen for behandling etter Kulml. Fylkeskommunen gir også en uttalelse i saken etter Pbl.
5. Etter mottatt uttalelse fra fylkeskommunen behandler kommunen søknaden etter PBL.
6. Kommunen sender et samlet svar til søker.

Hva er søknadspliktig?

Innenfor fredningsområde er enhver utvendig endring, som går utover ordinært vedlikehold, søknadspliktig. Med andre ord kan tiltak som er unntatt fra søknadsplikt etter Plan- og bygningsloven, allikevel være søknadspliktig innenfor fredet kulturmiljø.

Tilbakeføring skal bygge på dokumentert kunnskap, og er også søknadspliktig innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær.

Ta kontakt med kommunen for å avklare om et tiltak er søknadspliktig. Kommunen skal gi veiledning om hva som krever dispensasjon i det enkelte tilfelle. Vurderingene er skjønnsmessige og vil kunne variere fra sak til sak.

Trenger du råd eller veiledning?

Kontakt oss

Ikke nøl med å ta kontakt dersom du har spørsmål om søknadsprosess, samordning med andre myndigheter, eller ønsker å avtale et møte eller befaring.

Tora Nitter, Rådgiver i Vågan kommune

Telefon: +47 754 20 437

E-post: tora.nitter@vagan.kommune.no

Tom Davies, Rådgiver i Nordland fylkeskommune

Telefon: +47 756 50 477

E-post: tom.dav@nfk.no

Denne veilederen er satt sammen med utgangspunkt i Riksantikvarens veiledere, kommunen og fylkeskommunens rutiner for saksbehandling, samt relevant lovverk.

Tarforbehold om feil i denne veilederen.

Pbl. = Plan- og bygningsloven
Kulml. = Kulturminneloven

Veileder: byggesøknad innenfor fredet kulturmiljø i Henningsvær

Veileder:
byggesøknad
innenfor fredet
kulturmiljø i
Henningsvær

Hva er vanlig vedlikehold?

Eksempler på vanlig vedlikehold: å male med samme type maling og samme farge som tidligere, reparere puss med samme type puss og maling, vedlikehold av plattinger og terrasser, kitte vinduer, å erstatte deler av tak eller takplater med samme type, utskifting av enkelte værutsatte bygningsdeler som, vindskibord og vannbord eller enkelte veggbord, med tilsvarende bordtype, utskifting av ødelagte glassruter.

Krav til søknadens innhold

Veldig kort oppsummert må søknaden inneholde all informasjon bygnings- og kulturminnemyndigheten trenger for å realitetsbehandle en sak. Herunder informasjon om tiltakshaver og eiendom, tegninger, søknadsskjema med alle relevante vedlegg, tillatelse fra andre myndigheter mv.

I SAK10 finner man kravene til søknadens innhold under § 5-4. Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak. Byggesaksforskriften, SAK10, utfyller plan- og bygningslovens regler om byggesaksbehandling mv.

Ansvar

Hvis en sak er stor eller komplisert kreves det at et ansvarlig foretak både søker og utfører på vegne av tiltakshaver. Noen tiltak kan du stå ansvarlig for som selvbygger, og noen tiltak behøver ikke ansvarserklæring i det hele tatt. Les mer om dette på kommunens nettsider, eller ta kontakt for veiledning.

Dispensasjon

En dispensasjon er et unntak fra gjeldende lovverk, plan eller forskrift. Hvis du vil endre noe utvendig på en bygning eller anlegg, må du søke dispensasjon fra forskrift om fredning. Innenfor fredet kulturmiljø kan det gis dispensasjon til tiltak som ikke er til hinder for forskriftens formål. Se forskrift om fredning for utyllende formålsbeskrivelse.

Saksbehandlingstid

Kommunens frist for saksbehandling av byggesaker som krever tillatelse fra annen myndighet er 12 uker. Fylkeskommunens frist for saksbehandling av søknader innenfor fredningsområde er likeledes 12 uker. For noen saker resulterer dette i en total frist for saksbehandling på inntil 24 uker. I de fleste tilfeller, hvor søknader er tilstrekkelig opplyst, tar saksbehandlingen kortere tid.

Klage på vedtak

Klagemuligheten er en viktig del av forvaltningen. Parter i en sak og andre med rettslig klageinteresse har klagerett etter forvaltningslovens §28. Fristen for å klage er 3 uker fra du mottok vedtaket. Se veiledning til hvordan man klager på kommunens nettsider.